

برای اینکه مدیر چنین می‌گوید بلکه برای آنکه آنها بهتر می‌شنوند. ما به آنها می‌آموزیم که چگونه صندلی را بدون صدا از زیر میز خارج کنند، برای اینکه مسرت زیادی به کودک از کنترل کردن صندلی و خودش دست می‌دهد.

سپس نوبت تنفس نوشیدن آب میوه می‌رسد. ولی این تنفس با نحوه‌ی عمل مهد کودک‌های دیگر فرق می‌کند. هر کودک لیوانی را بدست گرفته و آب میوه را خود به لیوان می‌ریزد و با لبخندی که به صورت دارد سعی می‌کند، آب میوه از لیوان به خارج ریخته نشود. کودک دیگری مسئول دادن سینی کوچکی به هر شاگردی است که در لیوانش آب میوه ریخته شده است.

اگر مدرسه‌ی منتسوری نزدیک منزل شما است بدون شک میل دارید نام فرزند خود را در آنجا ثبت کنید. ثبت نام در این مدارس از سنین دو سال و نه ماهگی و سه ساله شروع می‌شود. گرچه تکنیک آموزشی که در این مدارس به کار می‌رود از نیم قرن پیش شروع گردیده معه‌ذا، مدارس منتسوری عشق و علاقه به آموختن را بیش از مدارس دیگر در اطفال به وجود می‌آورند.

تمام فعالیت‌های منتسوری در منزل و به وسیله والدین قابل اجرا نیستند، چه منزل مستلزم داشتن محیط وسیع و وسائل مخصوصی است که تهیه آنها برای همه مقدور نیست. به علاوه آن وسائل، فقط برای مدارس منتسوری ساخته می‌شود. مدیران منتسوری هشدار می‌دهند که تنها داشتن وسائل برای آموزش کودک کافی نیست، بلکه والدین، خود بایستی متد آموزش را تعلیم گرفته باشند.

ولی بعضی از نظرات و تکنیک‌های منتسوری، به طرز جالبی در منزل قابل اجرا می‌باشد. اکنون بعضی از وسائل با همان دقت درست

شده و در دسترس والدین قرار دارد. بعضی وسایل به صورت بازیهای سرگرم کننده‌ای درآمده و شیهه فرم اصلی منتسوری می‌باشند. والدینی که از منظور و ایده‌های منتسوری اطلاع دارند، می‌توانند خود آنها را درست کرده و تکنیک منتسوری را که همان نتیجه را می‌دهد بکار ببرند.

بهرتر است برای تطبیق و سازش افکار منتسوری به فرزندتان، نکات راهنمایی زیر را که توسط مدیران مسسوری ساد، گردیده، در نظر گرفته و همان خط مشی را دنبال کنید.

— با اشیاء و وسایل حقیقی به کودک خود آموزش دهید. اگر شما حوصله به خرج داده و به وی نشان دهید که چگونه بایستی وسایل را به کار گرفت، کودک شما بیش از حد انتظار شما، قادر به بکار کردن آنها خواهد بود.

— هنگامی که می‌خواهید کار جدیدی را به فرزند خود بیاموزید، قبلاً برای آن برنامه ریزی کنید. کار را به مراحل مختلف چند گانه تقسیم نمایید. چه نکاتی موجب ایجاد علاقه در کودک می‌شود؟ چگونه ممکن است اشتباهاتی که در انجام کار پیش می‌آید، به وسیله‌ی خود کار کنترل شود؟ آیا می‌توانید یک عنصر و موضوع منفرد را که میل دارید کودک به مغز بسپارد، از بقیه مطالب جدا کنید؟

— هنگام آموزش کودک، حرکات خود را به آرامی انجام دهید. اگر ممکن است فقط از چند کلمه استفاده کنید و سخن را به درازا نکشید. بگذارید حرکات شما، چشمان کودک را به آنچه که میل دارید بیاموزید، هدایت کند. به او نشان دهید که چگونه وسایل را سالم بردارد و به دیگری بدهد و چگونه خط مستقیمی را قطع کند. سپس بگذارید کودک روی خط‌های کثفت مستقیم، خط‌های باریک، خطوط منحنی و زوایا و بالاخره یک تصویر کار کند.

منظور این روش، تحمیل نظر شما به کودک نیست. فقط بدین منظور است که راه موفقیت آمیزی که می‌خواهد در مراحل زندگی تعقیب کند، به وی نشان داده شود. او ممکنست راه دیگری را که دوست دارد انتخاب کند ولی لااقل یک راه مطمئنی را می‌شناسد که می‌تواند روی آن حساب کند.

— کمک نکردن به کودک را هنگامی که او می‌تواند کاری را شخصاً انجام دهد، هیچگاه فراموش نکنید. هر نوع کمک غیرضروری به کودک موجب کندهی پیشرفت آموختن وی می‌گردد.

— هر وقت که موفق شدید، وضع منزل خود را به شکلی ترتیب دهید که کودک بتواند خود کارهای خود را انجام دهد. میز و صندلی و محل قرار دادن وسائل کار و اسباب‌بازیهای او را کوتاه درست کنید. گنجهی لباسهای دارای ارتفاع معینی باشد که خود بتواند لباسهای خود را به قلاب آویخته و آنها را مرتب کند، هیچ کاری را که او می‌تواند خودش انجام دهد، شما برای وی انجام ندهید.

— آن قدر وقت برای انجام کار به کودک بدهید که او عجله به خرج ندهد. معمولاً او کارها را از افراد بالغ آهسته‌تر انجام می‌دهد، حتی پس از آنکه به آنکار مسلط شده باشد نیز اغلب نیاز به تکرار آنها دارد.

— دقت کنید که فرزند شما در حد امکان حق انتخاب کاری را که می‌خواهد انجام دهد داشته باشد، او نمی‌تواند به خود متکی باشد، مگر آنکه به وی فرصت انجام کارهای مستقل داده شود.

— اصرار نکنید که فرزند شما کار جدیدی را که مورد علاقه‌ی وی نیست شروع کند. او را وادار نکنید به کار آموزشی که دوست ندارد، مشغول شود.

یکی از علل بزرگ موفقیت مدارس منتسوری آزادی عملی است که در انتخاب کارها به اطفال داده می شود. چه علاقه کودک به کاری، بهترین وسیله آموختن آن می باشد. این تکنیک را بایستی والدین با دقت بکار برده و از هر گونه فشار و تحمیلی به کودک خودداری نمایند.

— علاقه به حفظ نظم و انضباط را هر وقت که توانستید در کودک به وجود آورید. برای مثال: کودک ملاحظه کند شما چقدر آرام می توانید دری را ببندید یا چگونه کره را تا کنار نان پهن می کنید.

— هیچگاه فرزند را از اظهار رضایت از کاری که خودش کرده است محروم نکنید. هیچوقت کاری را که کودک کرده است، در حضور وی انجام ندهید. چه او در انجام آن توفیق حاصل کرده یا نکرده باشد. زیرا به جای اینکه به کار ادامه دهد، از انجام آن دلسرد می شود. اگر در انجام کاری اشکال دارد کار ساده‌ی دیگری که در ارتباط با آن می باشد به وی پیشنهاد کنید. مثلاً اگر در ریختن آب از پارچ در لیوان اشکال دارد به وی پیشنهاد کنید شکر را از ظرف شکر در استکان بریزد. این تمرین خوبی برای وی می باشد.

— هیچوقت مانع انجام کاری که فرزند می کند نشوید و برای کار وی احترام قائل باشید. ممکن است کار وی تکراری باشد، ولی از احترامی که به کار او می گذارید، او نیز احترام گذاردن به کار دیگران را فرا می گیرد.

— طریق آموزش اسامی را طبق اصول منتسوری آموزش سه مرحله‌ای می نامند. مثلاً برای آموختن رنگهای قرمز، آبی و زرد سه کشتی به رنگهای گفته شده جلو کودک قرار داده و با دست آنها را نشان می دهید. این رنگ قرمز، این آبی و این دیگری زرد است. در مرحله‌ی دوم به کودک می گوئید که رنگ قرمز، آبی و زرد را نشان

- دهد. در مرحله‌ی سوم با دست اشاره به رنگ قرمز کرده و از وی سؤال می‌کنید این چه رنگی است بعد رنگ آبی و بعد رنگ زرد.
- برای توسعه و پرورش قدرت تحرک کودک، می‌توانید با گچ یک دایره بزرگ یا بیضی در روی زمین طرح کنید، سپس از فرزند بخواهید یک پای خود را روی خط قرار داده و پای دیگر را بلافاصله جلو پای قبلی و به شکلی که پاشنه‌ی پای دوم به پنجه پای او بچسبد قرار دهد و بدین ترتیب دایره را طی کند. سپس این کار را با لیوان آبی که در دست دارد، بدون آنکه آنرا بریزد انجام دهد. دفعه‌ی بعد کیسه‌ی محتوی نخود را روی سر گذارده بدون آنکه از آن ریخته شود این مسیر را طی کند. بدین وسیله بازی آموزنده و مفرحی برای کودک بوجود می‌آورید.
- برای تحریک قدرت حساسیت کودک، پارچه‌های مختلف کتان، مخمل، ابریشم، شیفون و غیره جلو وی گذارده و اجازه می‌دهید که آنها را لمس کرده و اسامی آنها را بگوید. سپس این کار را با چشم بسته انجام دهد.
- اشیاء مختلفی را در کیسه‌ای ریخته و به فرزند خود می‌گوئید که دست خود را داخل کیسه کرده پس از گفتن نام هریک از آنها، آن شیء را از کیسه خارج کند.
- برای تقویت قدرت شنوایی کودک در جمبه‌های کوچک مقوایی، سنگ ریزه، برنج، گردو، نخود و وسائیل دیگر می‌ریزید و از وی می‌خواهید با تکان دادن، هر یک آنها را به ترتیب بلندی صدا کنار هم قرار دهد.
- چهار شیشه کوچک بیضی شکل را انتخاب کنید. در یکی از آنها آب لیمو، در دیگری سرکه، در شیشه سوم شربت قند و در شیشه چهارم

شربت رقیق دیگری بریزید. با قطره چکانی از هر یک از این شربت‌ها، روی زبان کودک بچکانید. از کودک سؤال کنید آن محلول را نام ببرد.

— دو سری زنگ خریداری کنید که هر یک از آنها نت مخصوصی داشته باشد. اول به کودک بیاموزید زنگهایی را که دارای نت واحدی هستند کنار هم بگذارد. سپس یک سری از زنگها را برابر دستوری که برای آنها نوشته شده، به طوری کنار هم قرار دهید که آهنگ معینی را تشکیل دهند و از کودک بخواهید سری دیگر را به همان ترتیب درآورد. سپس از وی بخواهید بودن راهنما، فقط با شنیدن صدای زنگ، آنها را از پائین‌ترین صدا تا بلندترین صدا در کنار هم مرتب کند.

— برای تحریک قدرت دید و دقت کودک، به جای کاغذ جام پنجره‌ای را انتخاب کرده و از کودک بخواهید مناظری را که خارج از پنجره می‌بیند روی جام پنجره ترسیم کند. بدین طریق، کودک درسهای آسانی از پرسپکتیو (علم مناظر و مرایا)، اشکال، ساخت و مقایسه‌ی اندازه‌ی آنها می‌آموزد. به همین ترتیب شما می‌توانید بازیهای مفرح آموزشی دیگری را برای کودک ترتیب دهید.

چگونه مغز فرزند خود را از آسیب‌ها حفظ کنیم.

دو گلاس یک کودک با هوش، مشتاق و جلو افتاده‌ای بود. در سن ده ماهگی به راه افتاد و قبل از دو سالگی می‌توانست با جملات سه کلمه‌ای صحبت کند. سپس مبتلا به بیماری ورم مغز شد.

پس از آنکه در بیمارستان تب وی قطع شد و والدینش توانستند او را به منزل بیاورند، دو گلاس مجدداً شروع به آموختن نمود. ولی تمام کلماتی را که قبل از بیماری آموخته بود، فراموش کرده بود و نمی‌توانست نحوه‌ی راه رفتن را به خاطر بیاورد. حتی نمی‌توانست خودش غذا بخورد، کیفش را بردارد یا دستگاه موزیک را که در عروسکش کار گذاشته بود کوک کند.

مادرش در مطب پزشک اعصاب به پزشک گفت اصلاً او کودک دیگری است. البته بدن نیست مجدداً شروع به آموزش او کنیم، ولی به نظر

می‌رسد که اشتیاقی برای این کار ندارد. پزشکان امیدوار بودند بتوانند به کودک کمک کنند که بتواند به مدرسی که برای اطفال عقب مانده، تشکیل شده برود.

یکی از دانشمندان متخصص اعصاب چنین نظر می‌دهد: مقدار توانایی فکری کودک در هر زمان بستگی به سه عامل دارد:

۱- خصوصیت ژنتیکی مغز کودک و سیستم مرکزی اعصاب که از والدین به ارث برده است.

۲- تغییرات یا آسیب‌هایی که در نتیجه بیماری یا صدماتی که قبل یا بعد از تولد به سیستم مرکزی اعصاب وارد شده است.

۳- تاثیرات محیط، رویدادها و حوادث در مغز کودک.

شما قادر به تغییر عامل یکم یعنی کیفیت مغز کودک نیستید. این کیفیت در نتیجه ژنهایی که در اسپرم بوده بوجود آمده و منعکس کننده نوارث چندین نسل فامیلی پدر و مادر می‌باشد. عامل سوم نیز به تفصیل در این کتاب قبلاً مورد بحث قرار گرفته است.

در این فصل عامل دوم مورد بحث می‌باشد. شما چه می‌توانید بکنید تا مغزی را که فرزند شما به ارث برده از آسیب‌ها و بیماریها مصون نگاهدارید به گونه‌ای که به حداکثر رشد خود رسیده و به طرز مؤثری عمل خود را انجام دهد. فصل ۱۱ به طور مشروح اقداماتی را که هنگام بارداری می‌توانید انجام دهید تا فرزند آینده شما با بهترین شرایط ممکن و سلامت مغزی به دنیا آید بیان می‌کند.

طبق گزارش انجمن پزشکی امریکا تعداد پنج میلیون نفر افراد در آن کشور هستند که در بعضی مواقع از دوران زندگی، مبتلا به عقب ماندگی مغزی بوده‌اند. حتی تعداد بیشتری وجود دارند که به علت میزان مختصر عقب ماندگی یا آسیب جزئی مغزی، در تمام طول حیات، مغز

آنها به نحو مؤثری وظایف خود را انجام نمی‌دهد.

مفهوم آسیب مختصر مغزی یا عدم انجام وظیفه‌ی کامل، آن اصطلاحی است که اخیراً بوجود آمده است. تحقیقات پزشکی روشن نموده که تعداد زیادی دختران و پسران که مشکلات اخلاقی دارند، یا دارای اشکال در آموختن خواندن می‌باشند، خیلی شیطان و بی‌انضباط بوده، زود حواسشان پرت می‌شود و یا دارای مشکلات ادراکی می‌باشند، از آسیب مختصر مغزی و یا عدم انجام وظائف کامل آن رنج می‌برند.

کودکانی که مبتلا به آسیب مختصر مغزی گردیده‌اند دارای هوش متوسط یا بالای متوسط هستند. ولی به علت اشکال درک و روش ویژه‌ای که دارند در آموختن دچار مشکل می‌شوند و نمی‌توانند از هوش خود حداکثر بهره را ببرند. اغلب این اشکال موجب بروز مسائل احساسی دیگر نیز می‌گردد.

می‌توان حداقل از بروز ۵۰ درصد عقب ماندگی‌های مغزی و همچنین عدم انجام کامل وظائف آن جلوگیری نمود. بیشتر طرق شناخته شده‌ی جلوگیری از بروز آسیب‌های مغزی جزء تکالیف والدین می‌باشد. به این جهت بسیار مهم است که والدین از بیماری‌هایی که موجب زیان مغزی می‌شوند و طرق پیشگیری از آنها اطلاع کافی داشته باشند.

عالیترین شرایط اینست که کودک شما با مغز سالم و طبیعی به دنیا آمده و در طول دوران طفولیت بدون آسیب و بیماری به رشد خود ادامه دهد. توانائی و قدرت فکری کودک را نمی‌توان به دست حوادث سپرد. شما چون نسبت به فرزندان خود وظیفه دارید بنابراین باید تمام احتیاط‌های لازم را برای سلامت مغزی آنان رعایت نمایید.

چند طریق مراقبت از کودک به شرح زیر می‌باشد.

۱. مراقبت کنید فرزند شما هیچگاه به سرخچه (سرخک) مبتلا نشود.

والدین تصور می کنند سرخک یک بیماری دوران کودکی است و تا حدودی بی ضرر است و هر طفلی لازم است به آن مبتلا شود. ولی تحقیقات نشان داده که این بیماری ممکنست کشنده بوده و یا موجب بیشتر عقب ماندگیهای مغزی گردد. حتی پزشکان نیز نتایج و عواقب این بیماری را زیاد خطرناک نمی دانستند. اکنون که با تزریق واکسن می توان از بروز آن جلوگیری نمود، پزشکان آزادترند در مورد آسیب های احتمالی این بیماری صحبت کنند.

تا سال ۱۹۶۵ بیماری سرخک همه ساله چهار صد تا پانصد کودک را در امریکا تلف می نمود. میزان تلفات در کشورهای عقب مانده تا به ۲۰ درصد مبتلایان می رسید. مطالبی که گفته شد قسمت کوچکی از این بیماری است. پزشکان پی برده اند که این بیماری حتی در فرم خفیف آن ممکنست موجب عقب ماندگی مغزی، اشکالات آموزشی و تغییراتی در حرکات و رفتار شخص گردد.

قبل از سال ۱۹۶۵ هر سال در امریکا چهار میلیون کودک مبتلا به سرخک می شدند. که از هر صد هزار نفر آنها یک کودک به ذات الریه یا ورم مغز مبتلا می شد از هر سه نفر از بیماران اخیر، یک نفر گرفتار آسیب مغزی شدید و همیشگی می گشت.

کاتی^۵ مبتلا به سرخک ملایمی شد و دانه های کمی در بدنش ظاهر گردید. حرارت بدنش از ۱۰۱ درجه فارنهایت تجاوز نکرد و فقط یک روز در رختخواب خوابید. ولی چهار روز پس از بیماری، کاتی احساس بی حالی و خواب آلودگی نمود. آن شب دوبار دچار تشنج گردید و به حال بیهوشی درآمد. او سه هفته در بیمارستان در بیهوشی بود و از تشنج هائی که به وی دست می داد رنج می برد. پس از آنکه بالاخره

به هوش آمد، دیگر نمی‌توانست حرف بزند، فقط می‌نالید و گریه می‌کرد. او هیچکس حتی پدر و مادرش را نمی‌شناخت. رفتار او مانند یک حیوان وحشی بود، لباسهایش را پاره می‌کرد، گاز می‌گرفت، چنگ می‌زد و کاملاً غیرعادی بود.

والدین دوست داشتنی کاتی، هر کار ممکن را می‌کردند که فرزندشان در خانه راحت باشد. ولی قادر نبودند او را کنترل کنند که به خودش صدمه نزند، بالاخره اتاقی را که در و دیوارش از مواد نر می‌پوشیده شده بود برایش تهیه کردند، ولی در پایان ناچار شدند تصمیم بگیرند او را به موسسه‌ای بفرستند که چنین کودکانی در آنجا در دنیایی مملو از کابوس و وحشت، بدون دسترسی به پزشک زندگی می‌کنند.

بدبختانه چنین تشخیص داده شد که داروی مصونیتی که دکتر برای سبک کردن بیماری به کودک داده بود، علائم بیماری را سبک کرده، ولی مانع تاثیر بیماری سرخک به مغز وی نگردیده بود.

بیماری سرخک همچنین زیانهای کمتری در تعداد بیشماری از مبتلایان باقی می‌گذارد که در آموزش و رفتار آنها در دوران تحصیل مؤثر خواهد بود.

محققین طی سالیان دراز دریافته‌اند که در خواندن پرتونگاری مغز بیمار مبتلا به سرخک، یک وضع کاملاً غیرعادی دیده می‌شود. این وضع غیرعادی در ۵۱ درصد بیماران مشاهده می‌گردد. این علائم که نشان دهنده‌ی اثر بیماری روی مغز است، حتی اگر علائمی از ورم مغز در بین نبوده و بیماری فاقد تب شدید باشد، باز هم مشاهده می‌گردد.

پرتونگاری مغز^۶ پس از چندی به وضع طبیعی بر می‌گردد، ولی در بعضی مواقع ناراحتی مغز، سالیان دراز ادامه یافته و سرانجام منجر به

بیماری صرع (غش) می شود. بدون در دست بودن شواهد مداومی از غیر طبیعی بودن مغز، در نتیجه پرتونگاریهای مکرر، دکتر از ارتباط بین سرخک و بیماری صرع مطلع نخواهد شد.

بین درصد زیادی از بیماران سرخک، بیماری صرع پیش نمی آید و پرتونگاری نیز به وضع عادی بر می گردد، معهدا این گونه اطفال اشکال آموزش، کمبود قدرت فکری، هیجان، مشکلات اخلاقی و رفتاری خواهند داشت.

یکی از پزشکان متخصص نظر داده است که سرخک ممکن است به میزان هوش (I.Q) کودک نیز لطمه وارد کند. این پزشکان اضافه می کنند که مدتهای زیادی، آثار بیماری سرخک، روی بیمار نادیده گرفته شده است. زیان وارده به مغز از سرخک بیشترین درصد را نزد خردسالان مخصوصاً اطفال سه ساله دارد و می بایستی اطفال در این سنین بیش از همیشه تحت مراقبت قرار گیرند.

امروزه دیگر نیازی نیست که نگران آثار و عواقب بیماری سرخک روی مغز کود کان باشیم. چه از سال ۱۹۶۳ واکسن مؤثر سرخک برای مصرف عموم در دسترس همگان می باشد و اطفال در سال اول تولد علیه این بیماری تزریق می شوند. این واکسن تقریباً یک مصونیت دائمی علیه بیماری مورد بحث ایجاد می نماید.

پزشکان امیدوارند که با همکاری والدین این بیماری، تنها به صورت تصادفی دیده شود. معهدا با وجود مراقبت پزشکان و قیمت پائین این واکسن، در بعضی جوامع اطفال خیلی زیادی یافت می شوند که به علت آمادگی زیاد ابتلاء به بیماری از مصونیت کامل برخوردار نمی شوند و احتمال ابتلاء آنها به بیماری وجود دارد.

۲- ترتیبی بدهید که فرزند شما زیر نظر پزشک حاذق که با مسائل روز

آشنائی کافی داشته باشد فرار گیرد و به طور مداوم تحت معاینه قرار گیرد و، واکسن‌های ضروری را به موقع تزریق نماید. علاوه بر بیماری سرخک، بیماریهای عفونی و اختلالات دیگری نیز وجود دارند که ممکن است در مغز و هوش کودک اثرات سونی ایجاد نمایند. خوشبختانه تعداد این نوع بیماریها نادر و غیرعادی هستند مانند: اوریون، آبله و نقص عضو که بعضی از آنها را می‌توان با توجه پزشک مرتفع نمود و از ابتلاء به بعض دیگر، به وسیله تزریق‌های به موقع جلوگیری کرد. بعضی از این بیماریها سبک بوده و بعض دیگر همراه تشنج و تب می‌باشند.

از هیچ فرد عامی نمی‌توان انتظار داشت به قدر کافی از عواقب این بیماریها مطلع باشد. شما نیز نیازی به آن ندارید. ولی این مهم است که فرزند شما زیر نظر و حمایت پزشکی باشد، که در جریان اطلاعات و تحقیقات پزشکی روز قرار دارد.

امروزه پرورش کودک از سابق خیلی بی‌خطرتر است. مراقبت همیشگی و اقدامات پیشگیری دو عامل مهم سلامت کودک می‌باشند. معهدا این برعهده‌ی والدین است که از تامین دو عامل نامبرده بالا مطمئن گردند.

۳- برای جلوگیری از بروز حوادثی که ممکن است موجب آسیب مغزی کودک گردد احتیاط‌های لازم را رعایت نمایید.

بعضی مواقع شما حس می‌کنید که هنگام تعویض پوشک یک کودک هفت ماهه، یک مرد ورزشکار لازم است تا از لولیدن او روی میز جلوگیری کرده و مانع افتادن وی از روی میز به زمین گردد. یا فرد مجرب دیگری بایستی مراقب بالا رفتن یک کودک دو ساله از پلکان و سقوط وی شود. یا کودک چهار ساله‌ای را هنگام رانندگی، آرام در

اتومبیل نگهدارد.

ولی در هر صورت شما بایستی از حوادثی که موجب وارد آمدن ضربه به سر کودک که موجب تقلیل توانائی هوش وی می گردد جلوگیری کنید.

پزشکان متخصص می گویند: اگر والدین بتوانند نوار مغزی کودک را هنگام سقوط وی با سر به زمین، یا وارد شدن هر گونه ضربه ای به سر او خوانده و تشخیص دهند، حوادث را عادی و نادیده نخواهند گرفت.

تقریباً از تمام آسیب های مغزی می توان با پیش بینی لازم و به موقع جلوگیری نمود. خطر وارد آمدن ضربه به مغز کودک در اتومبیل، از هر مکان دیگری بیشتر است. آنها از افراد بالغ هنگام بروز تصادف کمتر قادر به حفظ و نگهداری خود می باشند. والدین بی احتیاط کودک را در صندلی عقب خوابانیده یا او را آزاد می گذارند تا در کنار پنجره به خارج نگاه کرده و آزادانه در خودرو هنگام حرکت از جلو به عقب و برعکس رفته و خود را سرگرم کند.

کمربند حفاظتی تنها راه حفاظت کودک است که یا در خودروها برای آنها وجود ندارد و یا آنکه وجود دارد ولی در مسافت کوتاه مورد استفاده قرار نمی گیرد. خودروهائی که تا بستن نوارهای حفاظتی، شروع به حرکت نمی کنند برای این منظور مناسب به نظر می رسند.

صندلیهای کودک که دارای فرمان پلاستیکی نیز می باشد و به صندلی قلاب می شوند بیش از قسمتهای دیگر هنگام تصادفات آسیب می بینند.

اگر سن کودک شما مقتضی نشستن نیست، بهتر است هنگام رانندگی او را در ننوی سیدی خوابانیده و در جای امنی، بین صندلی جلو و عقب قرار دهید.

دو اصل عمده را برای حفاظت کودک باید همیشه در نظر داشت:

۱- او قویتر و سریعتر از آن است که شما فکر می کنید.

۲- هر روز او قویتر و چالاکتر از روز قبل می شود.

از روزی که کودک را از بیمارستان به منزل می آورید، باید عادت

کنید هیچ وقت او را تنها در جای بلندی قرار ندهید. نوزاد برای هر

پارچه‌ی گلدار یا منظره و جسم تازه‌ای به آن طرف بر می گردد. اگر هم

نتواند در جای خود به روی شکم، بیفتد، به پاها به جلو فشار آورده و

خود را جابجا می کند.

پس از آنکه قادر به راه رفتن شد او را کمک کنید که بالا و پائین

رفتن از پله را بیاموزد و تا اطمینان کامل، او را تنها نگذارید. به هر

صورت والدین باید هرگونه پیش بینی برای جلوگیری از سقوط کودک را

به عمل آورند.

۳- اطفال خود را از آسیب‌های مغزی که در نتیجه‌ی مسمومیت از مواد

سربی عارض می شود حفظ کنید. او را از تمام مواد مسموم کننده‌ای

که تصادفاً می تواند کودک را مسموم کند دور کنید. آنچه که برای

همیشه به مغز وی آسیب می رساند سرب است. البته امکان مسمومیت

فرزند شما کم است، ولی معهذا باید از اثرات آن مطلع باشید.

سربی که در دسترس کودکان قرار می گیرد موجود در رنگی است

که بی توجه به اسباب بازیها، دیوارها و مبلمان منزل زده می شود، ولی

معمولاً این ماده در وسایل قدیمی نیز دیده می شود. در مناطق فقیرنشین

که والدین باطریهای کهنه را برای گرم کردن خود در زمستان

می سوزانند، دود حاصله از آن حاوی سرب است که موجب مسمومیت

می گردد. کودک به ندرت از اسباب بازیهای قدیمی که با سرب درست

شده دچار مسمومیت می شود.

مسمومیت سرب در بدن به تدریج پیش می‌رود، در طول چند هفته یا چند ماه و آنهم پس از آنکه ماده مضر، به قدر کافی در بدن و مخصوصاً در مغز جمع شد، اولین علامت مسمومیت تحریک پذیری کودک به دنبال سوء هاضمه و خستگی است که اغلب همراه با تشنج بوده و منجر به مرگ می‌شود. حتی اگر کودک از مرگ نجات یابد، احتمال آسیب دائمی مغزی در وی زیاد است.

قربانیان معمولی مسمومیت از سرب، کودکانی هستند که در مناطق فقیرنشین زندگی می‌کنند و عادت به خوردن مواد غیر ماکول دارند. ولی در هر صورت هر کودکی که در خانه‌های کهنه زندگی کند، خواه پوسه‌های رنگ وجود داشته باشد یا مواد غیر ماکول را بخورد، طی مدت زمانی ممکن است به این مسمومیت مبتلا شود.

علیهذا لازم است، بر چسب رنگی را که برای داخل منزل، یا خارج بکار می‌برید، با دقت مطالعه کنید که حاوی مواد سربی نباشد.

چگونه قبل از تولد فرزند به فکر او بوده و از وی مراقبت کنیم

آیا پسر است یا دختر؟ این اولین سئوالی است که از بانوی جوانی که در شرف مادر شدن است می شود. جواب آن به ندرت بیش از چند ثانیه مورد توجه قرار می گیرد.

آیا حالش خوبست؟ این دومین سئوالیست که به عمل می آید و مادر نمی تواند جوابی برای آن بدهد. جواب آن ممکن است موجب بروز نگرانیهایی برای تمام افراد خانواده باشد.

بیشتر مادران جواب امیدوار کننده ای از پزشک می شنوند، ولی سالیانه بیش از ۱۰۰،۰۰۰ کودک در امریکا به دنیا می آیند که در لحظه ی تولد تشخیص داده می شوند که معیوب بوده و از لحاظ فکری عقب مانده می باشند. به شکلی که دیرتر از معمول شروع، به صحبت

نموده و از همشاگردیها در کلاس عقب می افتند. حداقل یک کودک از هر شانزده نفری که سالیانه در امریکا متولد می شود، دارای یکنوع نقص عضو است.

تحقیق علل این معایب و آسیب های مغزی قبل از تولد، یا پس از آن، خوشبختانه اکنون رشته ایست که مورد بررسی متخصصین پزشکی قرار گرفته است. اکتشافاتی که اخیراً در این زمینه به دست آمده موجب گردیده است تا تغییراتی در دستورات لازم به مادران باردار داده شود تا شانس داشتن یک فرزند طبیعی، سالم و بدون آسیب مغزی را افزایش دهند. حتی برای تکمیل این منظور در علم پزشکی رشته ای بنام جنین شناسی به وجود آمده که وظیفه آن توجه و مراقبت از کودک، قبل از تولد است.

اگر شما می خواهید فرزند دیگری داشته باشید بایستی کارهای زیادی طبق دستور پزشک هنگام بارداری انجام دهید، تا فرزند شما بدون هر گونه عیبی به دنیا آید. توجهی که شما در دوران نه ماهی بارداری نسبت به فرزند خود می کنید، شاید از تمام توجهاتی که در دوران زندگی نسبت به او می شود مهمتر باشد.

متخصصین پزشکی نظر می دهند که زنان امریکایی، بارداری و زایمان را خیلی جدی نمی گیرند. این خود دلینی است که آمار تلفات اطفال آن گونه که پزشکان انتظار دارند پائین بیست و علاوه بر سقط جنین ها، همه ساله تعدادی کودک معیوب و مبتلا به آسیب های مغزی به دنیا می آید.

البته بایستی هنوز تحقیقات زیادی در مورد علل معیوب بودن نوزادان به عمل آید. تعدادی از این علل را هنوز هم علم پزشکی نمی تواند رفع نماید. مانند علل وراثتی یا خطای تقسیم سلولها، قبل یا هنگام انعقاد

نطفه، ولی بر مبنای معلومات جاری که در زیر شرح داده می شود شما می توانید شانس داشتن فرزند طبیعی، سالم و بدون آسیب مغزی را افزایش دهید.

۱- پزشک متخصصی را که در جریان مداوم تحقیقات روز است و با بیمارستان مجهزی کار می کند انتخاب کرده خود را در دوران بارداری تحت مراقبت وی قرار داده و دستورات او را اجرا کنید. شوهر «جین آدامس» که مدیر فروشگاه بود از شهری به شهر دیگر منتقل شد. جین به قدری درگیر جابجا کردن وسایل منزل بود که وقت نکرد قابله ای را در آن حول و حوش پیدا کرده و به وی مراجعه کند در حالی که، وی شش ماهه بود. جین چهار کودک دیگر نیز داشت وقت نمی کرد حتی برای پنج دقیقه به پزشکی مراجعه کند. او می گفت اکنون سه ماه دیگر فرصت داریم. در عین حال برای کم کردن وزن، از بانوی همسایه چند قرص گرفته و استفاده می نمود. او مبتلا به سرما خوردگی گلو شد و از قرص های آنتی بیوتیکی که دکتر برای معالجه ی لوزتین فرزند بزرگترش داده بود نیز مصرف نمود.

بانوی نامبرده و بانوان دیگر امثال او قمار خطرناکی را با سلامتی فرزند خود بازی می کنند. چرا که با مراقبتهای پزشکی می توان ناراحتی های جنین را به کلی مرتفع یا آن را به حداقل تقلیل داد.

جنینی که در رحم دارید خواه اولین یا دومین و یا پنجمین فرزند شما باشد، در طول نه ماهی که در رحم شما رشد می کند، باید تحت مراقبت پزشک مجربی قرار گیرد. حتی اگر بودجه شما کم باشد، یا ناچار باشید یک ساعت یا بیشتر برای معاینه ی کامل جنین، معطل شوید، یا اطفال سابق شما همگی سالم به دنیا آمده باشند، معهذاً شما بایستی نه ماه زیر نظر پزشک قرار گیرید.

دلیل این کار اینست که شما نه تنها نیمه‌ای از وراثت جنین را فراهم می‌کنید، بلکه در دوران رشد سریع مغز جنین در نه ماهگی، محیط مناسب آن را نیز مهیا می‌سازید. این محیط مناسب، بایستی هرچه ممکن است سالم باشد. ضمناً این محیط برای تمام کودکان شما یکسان نخواهد بود.

پزشکان می‌گویند: جفت عضوی است در رحم که واسطه‌ی تغذیه از مادر به کودک است و در عین حال یک صافی است که مواد عفونی و مضر خون مادر را تصفیه کرده و مانع رسیدن آنها به جنین می‌گردد. قبلاً عقیده بر این بود که اگر مادر هم سالم نباشد، معه‌ها صدمه‌ای به جنین نمی‌رسد و جنین مواد لازم را برای ساختمان خود از مادر می‌گیرد ولی اکنون نظر در مورد ارتباط بیولوژیکی بین مادر و جنین تغییر نموده است. پزشکان عقیده دارند که بعضی مواد مضر مانند ویروسها، همراه غذا از طریق جفت به جنین می‌رسند و از آنجائی که اعضاء اصلی جنین به ویژه در روزهای اول انعقاد نطفه، از دسته‌ای از سلولها تشکیل می‌شود، لذا آسیب دیدن یا مرگ بعضی از آنها می‌تواند زیان فاحشی به مغز کودک وارد نماید.

مغز کودک در هفته دوم انعقاد نطفه، شروع به فرم گرفتن می‌کند یعنی قبل از آنکه مادر احساس بارداری کند. حساس‌ترین دوران رشد مغز، تا هفته‌ی یازدهم انعقاد نطفه است. به این دلیل است که عواملی که در هفته‌های اول حاملگی، موجب آسیب رسیدن به جنین می‌شوند، سبب عقب ماندگی مغزی نیز می‌گردند.

از آنجائی که هرگونه آسیبی به جنین در سه ماهه اول حاملگی رخ می‌دهد، بدین لحاظ به محض احساس حاملگی اولین معاینه‌ی خود را (چک آپ) نزد پزشک انجام دهید. بعضی از بانوان صبر می‌کنند که دو

عادت ماهیانه از آنها گذشته و کاملاً از بارداری خود مطمئن شوند، در صورتی که این همان دورانیست که بیشتر اعضاء بدن جنین تشکیل گردیده است.

از این بهتر اینست که اگر میل دارید بچه دار شوید، اولین آزمایش کامل پزشکی را انجام دهید در این صورت نطفه در بهترین و سالم ترین شرایط منعقد می گردد.

تعداد زیادی از اوضاع و احوال مادر که می تواند به کودک آسیب وارد کند، اکنون شناخته شده اند بنابراین می توان از زیانهای ممکن آنها جلوگیری نمود. برای مثال عفونت کوچک مهبل یا دستگاه ادرار زن که مادر از آن اطلاع ندارد، ممکن است سبب آسیب به کودک گردد. اگر فعالیت غدد تیروئید مادر کم یا زیاد است سبب آسیب رسیدن به کودک می شود. مادران دیگری که ممکن است به کودکان آنها آسیب برسد، آنهایی هستند که آماده ابتلاء به بیماری قند می باشند، حتی اگر این بیماری چندین سال بعد ظاهر شود.

بررسی تاریخ پزشکی نشان می دهد که مادران کودکان عقب مانده، در دوران حاملگی مبتلا به خونریزی یا مسمومیت خون بوده اند. اگر این بیماریها توأم با تولد قبل از موعد شود، طفل مبتلا به بیماری صرع، فلج مغز و عقب افتادگی مغزی می گردد. اگر هم به موقع وضع حمل انجام شود باز هم این عقب ماندگی وجود خواهد داشت. از آنجائی که وضع حمل پیش رس، از لحاظ سلامتی کودک بسیار مهم است، لذا پزشک مادر باردار و قابله، مراقبت و توجه زیادی در این مورد نموده و معاینات عدیده ای انجام می دهند.

طبق اطلاعات جدید، در مورد ارتباط بین عقب ماندگی مغزی و وضع حمل پیش رس، تلاش زیادی از طرف مؤسسات خصوصی و

عمومی، برای اینگونه مادران، به خصوص خانواده‌هائی که توانائی مالی آنان کافی نیست، در جریان است که توجهات و مراقبت‌های لازم از آنها به عمل آورده شود.

۲- در صورت امکان سعی کنید بین سنین هیجده ساله و چهل سالگی صاحب فرزند شوید.

دختران کوچکتر از هیجده سال و زنان مسن تر از چهل سال، بیش از بانوان بین هیجده و چهل ساله، در معرض مسمومیت خون و سایر اشکالات بارداری قرار دارند اشکالاتی که ممکن است موجب وارد شدن آسیب به کودک، هنگام ولادت گردد. تمام این اشکالات منجر به عقب ماندگی فکری و آسیب مختصر مغزی می‌شود.

البته این بدان معنی نیست که اگر شما هفده ساله یا چهل و سه ساله هستید، نمی‌توانید فرزند طبیعی سالم و با هوش داشته باشید. بایستی گفت تعداد بیشماری از این مادران دارای فرزندان سالم بوده و در آینده نیز خواهند بود، ولی برای فرزند نوزاد شما بیشتر فرق می‌کند که شما به عوض چهل و پنج سال، بیست و پنج سال داشته باشید. بیشترین خطر برای نوزادی که سن مادرش بیش از چهل است، آنست که با تعداد غیر طبیعی کروموزوم‌ها متولد می‌شود. کروموزوم ماده‌ی درازی در داخل سلول است که حامل ژنهایی می‌باشد که خصوصیات وراثتی را تعیین می‌کند. هر سلول انسان دارای ۴۶ کروموزوم می‌باشد که دو عدد آنها تعیین کننده‌ی جنس زن یا مرد بوده و جداگانه از هم قابل تشخیص می‌باشند.

به دلائلی که اکنون کاملاً روشن نیست، افزایش تعداد کروموزومها، موجب رشد غیرطبیعی شده و در نتیجه منجر به عقب ماندگی فکری می‌گردد. اکنون به ثبوت رسیده که انواع معایب زایمان، نتیجه تعداد

بیشتری از کروموزومها در سلولها می باشد.

بیشترین نقصی که از افزایش کروموزومها شناخته شده منگولیسم^۱ می باشد. در این نقص فرزند با قد کوتاه و دارای چشمانی مغولی و فکر عقب مانده متولد می شود. در این اطفال تعداد کروموزومها به جای ۴۶، ۴۷ است. اینکه نقیصه چگونه به وجود می آید هنوز مشخص نگردیده است. آنچه مسلم است بیشتر این اطفال از مادران مسن به دنیا آمده اند.

امکان تولد یک چنین فرزندی، از سن ۳۵ سالگی مادر، افزایش می یابد. آمار این قبیل کودکان در مادران ۲۵ ساله یک فرزند مغولی در ۲۵۰۰ است، در صورتی که در زنان ۴۴ ساله یک درصد می باشد.

۳- دو ماه قبل از بارداری اطمینان حاصل کنید که مبتلا به سرخچه شده و یا کاملاً در مقابل آن مصونیت دارید.

برای نسلهای متمادی چنین به نظر می رسد که بیماری سرخک یک بیماری ملایم و بی ضرر دوران کودکی است. والدین آنرا سرخک سه روزه می نامیدند. مبتلایان به این بیماری از بروز ملایم لکه های قرمز در بدن، گلو درد خفیف و تورم غدد پشت گردن رنج می بردند و ناراحتی دیگری در بین نبود. اگر تبی عارض می شد بیش از ۱۰۰ یا ۱۰۱ درجه بالا نمی رفت و از سه روز بیشتر طول نمی کشید. چنین تصور می شد که سرخک هیچ عوارض دیگری بدنبال ندارد.

برای اولین مرتبه در سال ۱۹۴۱ در استرالیا، به وسیله دونفر پزشک کشف شد که ارتباطی بین ویروس این بیماری در زن باردار و غیر طبیعی بودن زایمان نوزاد وجود دارد. یکی از این دو پزشک که متخصص چشم بود دریافت، تعدادی از این اطفال مبتلا به آب مروارید و تعداد بیشتری از آنان، مادرزادی دارای نقص عضو و ناشنوایی هستند. پس از تحقیقاتی

که از مادران آنها به عمل آمد، روشن شد که تقریباً تمام آنها در ابتدای بارداری، مبتلا به سرخک گردیده‌اند.

در دو دهه‌ی بعد، پزشکان پی بردند که سرخچه در سه ماهه‌ی اول بارداری در حقیقت به جنین آسیب می‌رساند. پس از حمله‌ی این بیماری در ماه اول بارداری، تقریباً ۵۰ درصد کودکان معیوب به دنیا می‌آیند. این عیوب می‌تواند شامل آسیب مغزی، ناشنوایی، آسیب بینایی و غیرطبیعی کار کردن قلب باشند.

بسیار و دو درصد نوزادانی که مادران آنها در ماه دوم بارداری، مبتلا به سرخک می‌شوند و هفت درصد نوزادانی که مادرانشان در ماه سوم دچار این بیماری می‌گردند، ناقص الخلقه به دنیا می‌آیند. شواهدی در دست است که سرخک، قبل از انعقاد نطفه در ماه چهارم بارداری نیز، ممکن است موجب بروز نواقصی بشود.

بعلاوه ۱۵ تا ۳۶ درصد این نوع بارداریها منجر به سقط جنین می‌گردد.

تا سالهای ۱۹۶۴-۱۹۶۵ که اپیدمی سرخک در امریکا شیوع یافت، آن طور که شایسته بود، پزشکان به اثرات آن روی جنین پی نبرده بودند. با وجود آنکه در بیمارستانهای بزرگ تعدادی زنان باردار را که در ماههای اول بارداری، مبتلا باین بیماری شده بودند کورتاژ نمودند، معهذاً ۳۰،۰۰۰ طفل معیوب در این دو ساله به دنیا آمدند.

اکنون پی برده شده است که وضع بیماری، در جنین، مانند مادر نیست که ظرف چند روز بهبود می‌یابد، بلکه عفونت بیماری در دوران بارداری همراه کودک بوده و نوزاد با همان ویروس مسری نیز به دنیا می‌آید. این اطفال که ۳۰ درصد این قبیل نوزادان را تشکیل می‌دهند، ممکن است به خونریزی وسیع زیر پوست، ورم طحال و کبد، اختلالات

چگونه قبل از تولد فرزند... ■ ۲۵۱

ریوی، یرقان، غیرطبیعی بودن استخوانها، عفونتهای کبد، قلب یا مغز مبتلا بوده و در عین حال ناقص الخلقه نیز باشند.

سرخک ممکن است به قدری ملایم باشد که هیچ گونه آثاری در بیمار به وجود نیاورد. در بررسیهای لابراتواری نشان داده شده که در مغز هر سه بیمار، یک نفر با علائم سرخک تشخیص داده می شود.

چنین نوزادانی برای مدت شش ماه ناقل ویروس سرخک بوده و موجب سرایت به دیگران می باشند. دیده شده که پرستار بارداری که مسئول پرستاری از یکی از این نوزادان ۲۲ ماهه بود، مبتلا به سرخک گردید نوزاد پرستار نیز پس از بدنیا آمدن مورد آسیب این بیماری قرار گرفته بود.

همانطور که قبلاً اشاره شد، ممکن است علائم بیماری به قدری خفیف باشد که مبتلای به آن تشخیص ندهد به سرخک مبتلا گردیده است برای مثال مادری کودک خود را برای معالجه ناراحتی قلبی نزد پزشک برد پس از بررسی و آزمایشات عدیده معلوم گردید مادر هنگام بارداری به این بیماری مبتلا شده است. اشکال دیگری نیز در کار است و آن اینست که، بعضی از ویروسهای دیگر ممکن است آثاری مانند علائم ملایم سرخک از خود نشان دهند. در این صورت مادر اطمینان پیدا می کند که بیماری وی سرخک بوده در صورتی که چنین نبوده است. این امر در آزمایشات لابراتواری از پادتن بیمار (پادتن نیروی دفاعی در برابر بیماری مخصوص) ظاهر می گردد.

اکنون در بیمارستان ظرف چند ساعت روشن می شود که پادتن سرخک در بدن شخص موجود است یا خیر. برای حفظ سلامت فرزندی که در آینده خواهید داشت، باید به طور قطع مطمئن شوید که هنگام بارداری به این بیماری مبتلا نخواهید شد. بدین منظور، پزشک معالج

شما باید ترتیب آزمایش خون و وجود پادتن مربوطه را در آن بدهد. یا آنکه واکنش جدیدی به شما تزریق شود. از آنجائی که بعضی از واکنشها موجب بیماری جنین می شود، لذا پزشک معالج باید مطمئن شود که شخص تزریق شده، قبل از دوماه بارداری نخواهد شد.

۴- تمام اقدامات ممکنه را به عمل آورید که هنگام بارداری سلامت خود را حفظ کرده و در معرض هیچگونه بیماری مسری قرار نگیرید.

اگر یک بیماری خفیف، مانند سرخک موجب این همه آسیب به نوزاد می شود، ویروسها و باکتریهای دیگر چه می کنند؟ تاثیرات این ویروسها و باکتریها بر روی طفلی که در رحم است، هنوز آن قدرها روشن نیست، ولی تحقیقات دامنه داری در جریان است که ارتباط بین بیماریهای مادر را با سقط جنین، آسیب هائی که به کودک وارد می شود و عقب افتادگی مغزی و فکری معلوم نماید.

طبق گزارش انجمن پزشکی امریکا، هر بیماری سختی، در سه ماهه اول حاملگی ممکن است موجب رسیدن آسیب به کودک شود. در سه ماهه ی آخر بارداری یک عفونت ویروسی ممکن است موجب تولد نارس نوزاد شود که منجر به اشکالات آموزشی بعدی کودک نیز می گردد.

طبق نظر محققین بیماریهای عفونی مادر، حتی اگر آن قدر سبک باشد که آثاری در مادر مشاهده نگردد، موجب اشکالات زایمان می شود. پزشکان عقیده دارند که در این مورد باید تحقیقات عمیقتری به عمل آید.

مادری که در اوایل بارداری مبتلا به انفلوآنزا می شود، احتمال آسیب رسیدن به کودک زیاد است، تعدادی از پزشکان نظر داده اند که هنگام شیوع این بیماری، بهتر است واکنش مربوطه به آن نوع ویروس به

مادر، قبل از بارداری تزریق شود.

التهاب اعصاب نیز ممکن است موجب اشکالات زایمان، سقط جنین، تولد نوزاد مرده و زایمان نارس گردد. سرخک نیز ممکن است سبب سقط جنین و نارسای نوزاد شود. مادر بایستی قبل از بارداری علیه این دو نوع بیماری واکسینه گردد.

ویروس کوکزاکی^۲ که نوعی زکام می باشد، نیز موجب اشکالات زایمان و آسیب های وارده به نوزاد می گردد.

طبق تحقیقاتی که شورای پزشکی دانشگاه میشیگان به عمل آورده است از ۶۲۰۰ مادر هنگام بارداری، آزمایش خون به عمل آمد تا معلوم شود دارای ویروس های عفونی می باشند یا نه. در ۲۵۰ مادر ویروس هائی مشاهده شد که منجر به اشکالات زایمان گردید. در اطفال تمام مادرانی که هنگام بارداری مبتلا به عفونت ویروسی بودند، معایبی هنگام زایمان دیده شد و معلوم گردید که در بدن آنان ویروس کوکزاکی از ویروس های دیگر فعالیتت بودند. انواع ویروس ها، از جمله ویروس ورم غدد بنا گوش، آبله مرغان، انواع زکام و تب خال تحت مطالعه هستند تا آثار و آسیب های آنها روی جنین روشن شود.

عفونت مختصر ویروسی نیز ممکن است موجب کم کاری مغز و اشکالات آموزشی گردد. این ویروس های موذی، آثارشان در کودک تا سنین پنج و شش سالگی روشن نمی گردد. این آثار موقعی احساس می شود که کودک قادر به آموختن به طور کافی نیست و میزان بهره هوش وی نیز پائین می باشد.

دلایل معایب مغزی تعداد زیادی از کودکان که همه ساله متولد می شوند به درستی روشن نیست. ولی بین تمام علل، ویروسها مورد ظن و

گمان بیشتری می‌باشند.

محققین عقیده دارند که زنان باردار بیش از سایرین در معرض حملات ویروسها می‌باشند. همچنین ویروسها به نسج‌های جوان در حال رشد جنین و کود کان بیش از افراد بالغ آسیب می‌رسانند. ویروسها می‌توانند بدون هیچگونه علائمی در مادر ایجاد عفونت نمایند. فقط پس از تولد نوزاد معلوم می‌شود که مادر مبتلا به بیماریهای عفونی بوده یا خیر. مسلماً در سالهای آینده، تحقیقات بیشتری انجام خواهد شد و در مورد مضرات ویروسها و مقابله با آنها به نتایج بهتری دست خواهیم یافت. با اطلاعات کنونی که در دست می‌باشد توصیه‌های پزشکان را به شرح زیر می‌توان خلاصه نمود: قبل از بارداری مصونیت خود را در قبال انواع بیماریها تامین نمایید. در طول بارداری خود را در معرض بیماری قرار ندهید و به محض احساس کسالت با پزشک خود مشورت نمایید.

۵- هیچگونه دارو حتی آسپرین را به خصوص در سه ماهه‌ی اول بارداری مصرف نکنید. مصرف هر دارو، باید حتماً با تجویز پزشک باشد.

در سالهای ۱۹۶۱ و ۱۹۶۲ مصرف داروی تالیدومید^۳ که داروی مسکن و خواب آوری است در کشورهای آلمان، انگلستان موجب تغییر شکل در اندام تعداد زیادی از نوزادان و نواقص عضوی آنان گردید. انتشار اخبار در این مورد، سر و صدای زیادی در محافل پزشکی به وجود آورد. پزشکان و همچنین تمام جهانیان، در قبال وضع این نوزادان چلاق و مصدوم، خود را بی‌نهایت متالم و مسئول دیدند و درمانده بودند که چگونه چنین داروی مسکن خفیفی که تنها در آلمان بیست میلیون قرص آن بدون نسخه مصرف شده بود، این فاجعه را بار آورده است.

بلافاصله این سنوال وحشت‌زا مطرح گردید: اگر مصرف یک

چنین مسکن ملایمی در ماههای اول بارداری می‌تواند کودک را از داشتن دست و پا محروم کند، چقدر مصرف داروهای دیگر ممکن است زیان آور بوده و موجب سقط جنین، مرده متولد شدن نوزاد، عقب ماندگی مغزی و نقص اعضاء گردد؟

پزشکان هنوز جواب این سؤال را نمی‌دانند و احتمالاً هیچ وقت نخواهند توانست با وجود تمام تلاشهایی که در این راه به عمل می‌آید جواب دقیقی برای این سؤال بیابند.

مصرف دارو در سه ماهه‌ی اول بارداری، که اندام جنین در حال فرم گرفتن است، از هر زمان دیگر زیان آورتر می‌باشد. جنین هرچه زودتر در معرض این آسیب‌ها قرار گیرد زیان وارده به آن بیشتر خواهد بود.

پزشکان امروزه می‌دانند که چه وقت هریک از اعضاء کودک شروع به رشد می‌کند. آنان می‌توانند آسیب وارده به نوزاد را تشخیص دهند و بگویند که دارو چه موقع مصرف گردیده است.

یک پزشک آلمانی به نام ویدو لنز^۴ که مصرف داروی مسکن تالودمید را بررسی می‌نمود گزارش کرد که فقدان بازوان نوزادی که مادرش این دارو را مصرف نموده، در نتیجه به کار بردن دارو در فاصله روزهای سی و نه و چهل و چهار روز پس از عادت ماهیانه صورت گرفته است. مادر دیگری که فقط نصف قرص را در آن تاریخ مصرف کرده چون مصرف آن در روزهای حساس صورت گرفته، کودکی ناقص الخلقه به دنیا آورده است.

دلیلی که پزشکان اکنون نمی‌توانند دقیقاً بگویند که چه دارویی موجب نقص عضو گردیده، اینست که: چون این آزمایشات در لابراتوار حیوانات به عمل می‌آید، عکس العمل آنها نسبت به داروهای مختلف

مانند عکس العمل انسان نیست. برای مثال، مصرف تالیدومید در حیوانات کاملاً بی ضرر است، ولی در انسان همانطور که ذکر شد خطرناک می باشد.

توارث نیز در اثر داروها در افراد مختلف دخالت دارد. انجمن پزشکی امریکا نظر می دهد که داروئی که بدون زیان به وسیله مادر بارداری در سه ماهه ی اول مصرف شده، دلیل این نمی شود که برای کلیه ی مادران نیز بی ضرر باشد. از این رو داروئی که به دوست شما تجویز شده، نباید بدون دستور پزشک مصرف شود. نکته جالب آنکه در آگ تاریخ، از ۳۲،۰۰۰ نوزاد امریکائی ساکن آلمان که به دنیا آمده اند، هیچیک دچار نقص عضو نگردیده اند. برای اینکه این دارو مورد تأیید مقامات امریکائی نبوده و در ارتش امریکا مصرف نداشته است. همین امر، تحقیق در مورد علت نقص عضو نوزادان را در آن سال آسانتر نموده است.

اداره ی غذا و داروی امریکا فروش هر نوع داروی مشکوکی را، حتی اگر شواهدی در دست باشد که اثر دارو روی حیوانات مختصر بوده است ممنوع کرده است. البته این اقدامات به تنهایی برای سلامت نوزاد کافی نیست به این جهت است که طبق دستور انجمن پزشکی، هیچ بانوئی مجاز نیست بدون تجویز پزشک متخصص هیچ نوع داروئی را در دوران بارداری مصرف نماید. برای تاکید در این مورد، پزشکان نکات لازم را به شرح زیر اعلام نموده اند.

— به مصرف داروئی که پزشک به شما تجویز نموده بعد از احساس بارداری ادامه ندهید، مگر اینکه بارداری خود را با پزشک در میان گذارده و پزشک مجدداً مصرف آن را تجویز کند.

— مطمئن شوید که کلمه دارو شامل چه موادی می شود. هر نوع قرص،